

Újra láthatóak a lipótmezőn készült képek

2015. június 20-án, 20 órakor nyílik **Trauma és test – Kívülről? Belülről?** címmel, az MTA Pszichiátriai Művészeti Gyűjtemény (a lipótmezei művészeti anyag) gerincét képző grafikai anyagból összeállított kiállítás a Moravcsik Alapítvány – Budapest Art Brut Galériában (Bp., VIII. ker. Üllői út 60-62.). A kiállítást megnyitja: Faludy Judit, a kiállítás kurátora.

A 37 muzeális értékű grafikából álló, különleges tárlat 2015. július 25-ig lesz látható a Budapest Art Brut Galériában.

A kiállítással és a Múzeumok Éjszakája további programjaival kapcsolatban bővebb információkat olvashat a www.artbrut.hu honlapon.

Lassan száz éve, hogy két lelkes elmeorvos, Epstein László és Selig Árpád gyűjteni kezdte az ápoltak műveit "diagnosztikai alapon", illetve az "esztétikai élmény miatt". A kezdetben inkább lelkes hobbinak tekinthető gyűjtögetés 1925-től fordult komolyabbra, amikor Seliget kinevezték a mai Nyíró Gyula Kórház helyén álló Angyalföldi Tébolyda igazgatójává, ő pedig - egy kollégája visszaemlékezése szerint - " főként a művészi értéket tartotta szem előtt, miáltal önkéntelenül a hipermodern expresszionista irányzatokat képviselte az elmebetegek alkotásaival". A Selig-gyűjtemény - már nemcsak afféle tárlatként - 1931-ben nyílt meg a közönség előtt még Angyalföldön, mivel Selig utódja, Zsakó István ennél sokoldalúbb gyűjtési koncepciót tartott szem előtt: nemcsak képzőművészeti alkotásokban gondolkodott, hanem "olyan elmeügyi archívum létrehozását határozta el, amely reprezentálja a pszichiátria minden ágát, és a pszichiátriával határos területeket". A nagyszabású terv az Elmeügyi Múzeumban öltött testet, amit Zsakó - miután 1936-ban kinevezték a lipótmezei elmeegógyintézet igazgató főorvosának - átköltöztetett Budára. A múzeum a kezelt munkái mellett az anatómiai szemléltető eszközöket, illetve az orvosi kutatások dokumentációs és fényképes anyagát gyűjtötte, Zsakóék azonban nemcsak az utókorra gondoltak: a nyilvános kiállítás célja épp az volt, hogy csökkenjenek a betegekkel szembeni előítéletek.

A gyűjtemény a második világháborúban majdnem teljesen elpusztult, amikor a front közeledtével a lipótmezei betegeket elköltöztették, a múzeum anyagából csak a könnyen mozdíthatókat (fotóalbumok, iratok), illetve a képzőművészeti alkotásokat vitték, az orvostörténeti, tárgyi emlékek szinte teljes egészében odalettek. De az értékesebb vagy annak tűnő képek nagy részének is nyoma veszett, például Nemes-Lampérth József négy képe közül csak egy maradt.

A képzőművészeti tárgyú gyűjtést csak az ötvenes évek végén indították újra, Zsakó koncepcióját (tárgyak, dokumentáció, fényképek) azonban nem folytatták. Az OPNI felszámolása idején a múzeumi gyűjtemény elhelyezéséért több intézmény is jelentkezett, végül a Magyar Tudományos Akadémia fennhatósága alá került, az új neve MTA Pszichiátriai Művészeti Gyűjtemény lett.

A gyűjtemény gerince az 1200 művet számláló grafikai és festészeti anyag. Az OPNI felszámolásakor ezeket egyfajta "leletmentéssel" sikerült egyben tartani és elhozni az intézetből. A korábbi múzeumi kartonrendszerre támaszkodva nagy részét feldolgozták.

A legfontosabb cél ma is ugyanaz, és sajnos ugyanúgy aktuális, mint nyolcvan évvel ezelőtt: oldani a pszichiátriai betegekkel kapcsolatos előítéleteket.

Forrás: <http://m.maqyarnarancs.hu> (Fülöp Zsófia)